

Haarlem, 25 november 2024

nummer 174

Hierbij ontvangt u de IVM Caring Capital nieuwsbrief voor november 2024. In deze aflevering vragen we uw aandacht voor de volgende onderwerpen:

- [Inspelen op de nieuwe realiteit](#), de *Caring Capital View* van november 2024, door Maarten Friederich, namens het Investment Committee.
- [WMO: concentraties broeikasgassen weer hoger](#)
- [Levenstestament laat geen schenking toe](#)
- [Hernieuwbare stroom op schema, maar netwerkcongestie struikelblok](#)
- [Ook Hof bestraft dubbelspel financieel adviseur](#)
- [Steeds meer Nederlanders willen zelf iets doen tegen klimaatverandering](#)
- *Serie. Het beleggingsbeleid van IVM Caring Capital in de praktijk:*
[IVM Caring Capital: beleid alert aanpassen, met behoud van identiteit](#)

We hopen en vertrouwen erop dat de informatie in deze artikelen voor u nuttig is en wensen u veel plezier bij het lezen.

Met vriendelijke groet,

Het bestuur van IVM Caring Capital

Ilco Snoey Kiewit, CCOO

Hans Volberda, CEO

Inspelen op de nieuwe realiteit

CARING CAPITAL VIEW

Door Maarten Friederich, namens het Investment Committee

Toch Trump

Met veel spanning werd toegeleefd naar de Amerikaanse verkiezingen eerder deze maand. Qua beleid op het gebied van milieu, immigratie, handel, burgerrechten en buitenlandpolitiek stond er veel op het spel. De verschillen tussen beide kandidaten waren groot. Na sluiting van de stembureaus werd duidelijk dat de spanning misplaatst was en werd Trump al snel uitgeroepen tot de 47ste president van de VS. En niet eens dankzij het manipuleren van de samenstelling van kiesdistricten. Hij kreeg niet alleen de meerderheid van de kiesmannen, maar ook meer stemmen van het Amerikaanse volk dan Harris. De Republikeinen veroverden tevens een meerderheid in de Senaat. En met nog 4

zetels onbeslist is ook de meerderheid in het Huis van Afgevaardigden binnen, wat de 'Republican sweep' compleet maakt. Weten de Republikeinen de rangen gesloten te houden, dan hebben zij dankzij Trump in ieder geval de komende twee jaar de touwtjes stevig in handen.

Reactie financiële markten

Deze nieuwe realiteit werd ook direct zichtbaar in de financiële markten. Ware 'Trump trades' ontstonden er zodra zijn overwinning door wedkantoren werd voorspeld. Trump heeft belastingverlagingen, importtarieven en deportaties beloofd tijdens zijn campagne. Maakt hij deze beloften waar, dan zullen het tekort op de overheidsbegroting (nu al enorm) en de winsten van Amerikaanse ondernemingen naar verwachting verder oplopen. De waarde van de USD steeg sindsdien met 5%. De 30-jaars rente ging met ongeveer 0,5 procentpunten omhoog. Ook de S&P 500 vond de weg omhoog, terwijl de Europese en Chinese beurzen daalden. De Bitcoin, waar Trump sympathiek tegenover staat, schoot in waarde omhoog. Ook de aandelen van onder andere Amerikaanse banken en industrieën stegen, die van Trump een versoepeling van de regelgeving verwachten. Daarentegen daalden de koersen van ondernemingen die actief zijn in de verduurzaming. Deze sector hoeft niet te rekenen op voortzetting of herhaling van de steunmaatregelen onder Biden. Tesla was hierop een uitzondering, dankzij de invloedrijke rol die Elon Musk gaat krijgen in de nieuwe regering. Het eerste presidentschap van Trump (2016 – 2020) werd gekenmerkt door een moeizame start en gebrek aan daadkracht. Deze keer lijkt hij beter voorbereid. Ook wordt hij nu ondersteund door een (zeer conservatieve) ideologie.

Beloften

Het beleid van de nieuwe Amerikaanse regering zal vermoedelijk vooral het verdedigen en versterken van Amerikaanse ondernemingen en belangen tot doel hebben. Ook zal het sterk binnenwaarts gericht zijn. Of ondernemingen gebaat zijn bij immigratiebeperkingen en zelfs deportaties is nog maar de vraag. Ook hogere importtarieven zijn niet zonder meer positief voor het bedrijfsleven. Zelfs onder Trumps aanhang is er geen overeenstemming over de verwachte gevolgen of wenselijkheid van dergelijke maatregelen. Lagere belastingen, deregulering en 'minder overheid' zijn veel minder controversieel. Met name belastingverlagingen lijken met een meerderheid in zowel het Huis als de Senaat snel realiseerbaar.

America first

Wat er ook gaat gebeuren, het zal in het nadeel zijn van niet-Amerikaanse ondernemingen en burgers. Dit is nu onafwendbaar. Ook voor het milieu en de

klimaatverandering zijn de consequenties negatief. In januari kondigde Holcim, een Zwitserse bouwmaterialengigant, aan de Amerikaanse tak af te splitsen van de rest van de activiteiten. Met de verkiezing van Trump kunnen meer bedrijven een dergelijke stap zetten. Dat is niet eens per se omdat CEO's bang zijn voor importtarieven. Energie-intensieve bedrijven zoals Holcim verkopen veel van hun producten in de landen waar ze worden geproduceerd. Ze worden eerder gedreven door de angst kansen te missen. Wat de publieke beleidsvoordelen van een dereguleringsgolf onder Trumps efficiëntiesaren Elon Musk en Ramaswamy ook zijn, het lijkt waarschijnlijk dat CEO's in de VS een vrijere hand gaan krijgen op gebieden als koolstofemissies en experimenten met kunstmatige intelligentie. Ook buitenlandse bedrijven willen meeprofiteren van Trumps 'America First'-beleid. Hoewel Trump misschien niet alle subsidies van Biden zal schrappen (veel steun op basis van de 'Inflation Reduction Act' kwam ook terecht in Republikeinse staten), zou hij ervoor kunnen kiezen om de programma's te beperken tot uitsluitend binnenlandse (lees: Amerikaanse) spelers.

Beleidsaanpassingen

Nu Trump is gekozen door het Amerikaanse volk, dat zich daarmee ook uitsprak voor zijn conservatieve agenda, is er een nieuwe realiteit ontstaan. Als beleggers moeten wij daar rationeel mee omgaan, maar zonder onze identiteit als duurzame vermogensbeheerder te verliezen. Wij hebben het beleid in zoverre aangepast dat een aantal beleggingen die mogelijk direct te lijden zullen hebben onder het beleid van Trump zijn verkocht. De aandelen die we behouden achten wij juist kansrijk, ook onder Trump. De verkoopopbrengst is ten goede gekomen aan een breder gespreid duurzaam aandelenindexfonds, om minder risico te lopen in specifieke beleggingen. Ook qua duurzaamheid zijn we zo ook weer een stap verder, omdat we naast de duurzame obligatiefondsen nu ook een artikel 9 SFRD fonds (zie slotartikel van deze nieuwsbrief) voor aandelen in portefeuille hebben. Het betreft hier beleggingen in economische activiteiten die een (daadwerkelijke) bijdrage leveren aan een milieu- en/of sociale doelstelling; die geen schade toebrengen aan andere milieu- en/of sociale doelstellingen; en waarbij de ondernemingen waarin wordt belegd voldoen aan minimale standaarden voor goed bestuur. Een aandelen-ETF met deze meest duurzame kwalificatie is zeldzaam en nu onderdeel van de portefeuille van IVM Caring Capital. Daarnaast hebben wij een overweging van 5% genomen in aandelen van duurzame bedrijven, *juist* op de Amerikaanse markt. Dit omdat belastingverlagingen een positieve invloed zullen hebben op de te verwachten gunstige winstontwikkeling van Amerikaanse bedrijven.

Lange termijn

De rentedaling voltrekt zich langzamer dan verwacht en de vooruitzichten voor

de korte termijn zijn deels verslechterd als gevolg van politieke verschuivingen. De forse koersstijgingen van een aantal Amerikaanse techbedrijven, die wij om duurzaamheidsredenen niet allemaal in portefeuille hebben, deden het rendement achterblijven bij die van indices zonder duurzaamheidsselectie. De toekomstige ontwikkelingen blijven echter positief voor de verduurzaming. Hogere rente, politieke verschuivingen en hogere groei in andere sectoren droegen dit jaar niet bij aan de rendementen van beleggingen in duurzame energie. Maar de elektrificatie en energietransitie zijn onomkeerbaar, zodat de verwachtingen voor de lange termijn onveranderd gunstig blijven. De startinvesteringen mogen hoger zijn, operationeel is hernieuwbare energie vele malen goedkoper dan fossiele energie, terwijl de vraag naar energie wereldwijd blijft toenemen. Het was negatief voor de rendementen dit jaar, maar de momenteel zeer lage waardering van de hele sector is positief voor beleggers met een langetermijnvisie. Wordt de Europese rente vroeg of laat opnieuw naar zeer lage niveaus gebracht om de economische groei te stimuleren, dan gaat ook dit zeker bijdragen. Dit vooruitzicht is aannemelijk zo lang de Europese inflatie niet stijgt. Deze hoeft daarvoor niet eens verder af te nemen. Tevens zal naar verwachting ook in Europa een breder politiek draagvlak ontstaan om, in navolging van de VS, 'oneerlijke' concurrentie uit China aan te pakken. Al met al zien wij ook in de nieuwe realiteit kansen genoeg voor duurzame vermogensbeheerders als IVM Caring Capital.

Het performanceoverzicht van de modelportefeuille kunt u vinden op onze website: www.ivmcaaringcapital.nl.

© IVM Caring Capital 2024. Niets uit dit document mag worden gekopieerd of verspreid zonder voorafgaande toestemming van de auteurs.

[Naar boven](#)

WMO: concentraties broeikasgassen weer hoger

De atmosfeer wereldwijd bevatte eind 2023 meer broeikasgassen dan sinds mensenheugenis gemeten. Verdere temperatuurstijgingen lijken daarmee onafwendbaar. Met name de concentraties CO₂ stegen vorig jaar niet alleen als gevolg van onverminderd hoge fossiele emissies, maar ook door natuurbranden en de mogelijk lagere opnamecapaciteit van de bossen op aarde. Onze atmosfeer bevat nu ruim 11% meer CO₂ dan twintig jaar geleden. Dit meldt het laatste *WMO Greenhouse Gas Bulletin*, een rapport van de Wereld Meteorologische Organisatie dat eind vorige maand verscheen, aan de vooravond van COP29 in Bakoe (11 t/m 22 november). Ook de concentraties methaan (CH₄) en lachgas (N₂O, distikstofoxide, een drijfgas voor allerlei spuitbussen) waren weer toegenomen. De gemiddelde globale CO₂-concentratie bedroeg eind 2023 420 ppm (delen per miljoen): dat is 151% van het pre-industriële niveau (vóór 1750). Voor methaan en lachgas bedroegen de concentraties respectievelijk 1.934 delen per miljard (265% van het niveau vóór 1750) en 336,9 delen per miljard (125% van het niveau vóór 1750). De CO₂-stijging was in 2023 hoger dan in 2022, maar lager dan in de drie jaren daarvoor. Voor het twaalfde achtereenvolgende jaar was er volgens het WMO sprake van een stijging met méér dan 2 ppm per jaar (gemiddeld 2,3 ppm). Het is 3,5 miljoen jaar geleden dat de aarde vergelijkbare hoge concentraties CO₂ kende. Toen lagen de gemiddelde temperaturen 2 tot 3 graden boven die van nu en was de zeespiegel 10 tot 20 meter hoger.

Stralingsforcering

De trend baart WMO secretaris-generaal Celeste Saulo grote zorgen: "Weer een jaar, weer een record. Dit zou een wake-upcall moeten zijn voor beleidsmakers. We liggen duidelijk niet op schema om het doel van het Akkoord van Parijs te halen. Elke ppm en elke fractie van een graad temperatuurstijging heeft een echte impact op ons leven en onze planeet." Het WMO-bulletin is een van de belangrijkste publicaties van de organisatie. Het monitort geen emissieniveaus maar broeikasgasconcentraties. Uit metingen is bekend dat iets minder dan de

helft van alle CO₂-uitstoot in de atmosfeer blijft. De oceanen nemen een dikke kwart op en bijna 30% wordt geabsorbeerd door ecosystemen op het vasteland. Deze natuurlijke opnamecapaciteit kan echter behoorlijk fluctueren als gevolg van El Niño, La Niña en andere natuurfenomenen. De angst bestaat dat daarnaast de klimaatopwarming zélf voor meer uitstoot kan zorgen, bijvoorbeeld door toenemende bosbranden en warmer zeewater. Hierdoor wordt de opwarming verder versneld. Het opwarmend effect op het wereldklimaat (de 'stralingsforcering') van broeikasgassen is sinds 1990 met 51,5% gestegen: 81% van die stijging komt op het conto van CO₂. Zelfs als het ideaal van een netto nuluitstoot wordt bereikt, duurt het nog jaren voor de temperaturen op aarde weer dalen. Dit omdat CO₂ lang in de atmosfeer aanwezig blijft.

Bronnen: duurzaamnieuws.nl, library.wmo.int

[Naar boven](#)

Levenstestament laat geen schenking toe

Mede door de vergrijzing komt de situatie steeds vaker voor. Iemand met vermogen kan door dementie niet meer zelf beslissingen nemen over financiële zaken. Is er vóór die tijd een levenstestament opgesteld, dan kan die taak worden overgenomen door een of meer gevolmachtigden. Ook kan er via de rechter een meerderjarigenbewind worden ingesteld. Zo lang de 'rechthebbende' (zoals de onder bewind staande persoon heet in juridische taal) leeft, kunnen de kinderen of andere toekomstige erfgenamen niet bij zijn of haar geld. Logisch dat veel mensen dan gaan denken aan vermogensoverdracht in de vorm van een schenking, zoals gangbaar is in de ouder-kindrelatie als er geen sprake is van wilsonbekwaamheid. Dat daar nogal wat haken en ogen aan kunnen zitten illustreert deze zaak, die vorige maand speelde voor het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden.

Wensen van de rechthebbende wegen zwaar

Het ging om een hoogbejaarde vrouw die wegens dementie in een zorginstelling woont. In haar levenstestament opgesteld in 2017 had zij haar oudste zoon aangewezen als gevolmachtigde. De overige drie kinderen (nog twee zonen en een dochter) had zij benoemd tot gezamenlijk toezichthouder. De volmacht van de oudste zoon eindigde de facto in 2022, toen alle goederen van de moeder door de kantonrechter onder meerderjarigenbewind werden gesteld, met benoeming van een professionele bewindvoerder. Mogelijk op instigatie van de oudste zoon verzocht de bewindvoerder in 2023 de kantonrechter om toestemming voor het doen van een schenking van € 6.035 uit moeders vermogen aan elk van de vier kinderen. De kantonrechter in Almelo wees het verzoek af, waartegen de bewindvoerder in beroep ging. Hoewel de rechter in principe niet is gebonden aan een levenstestament, is het Hof van mening dat de hierin vastgelegde wensen van de rechthebbende belangrijk zijn bij de beslissing. Over 'giften' bevat het levenstestament de volgende bepalingen: *"Ik wil dat de [gevolmachtigde of bewindvoerder] namens mij giften doet als hij oordeelt dat dit overeenkomt met mijn wensen. Ik ben voorstander van het doen van giften aan mijn toekomstige erfgenamen als dat in het kader van nalatenschapsplanning belastingvoordelen voor hen kan opleveren of als dat helpt de eigen bijdrage aan de kosten voor mijn verzorging/verpleging te verlagen. De giften moeten aan ieder van hen tegelijk worden gedaan en met een even groot bedrag en evenredig aan hun erfdeel. De [gevolmachtigde of bewindvoerder] hoeft er geen rekening mee te houden of al dan niet sprake is van een schenkingstraditie. Met toekomstige erfgenamen bedoel ik degenen die mijn erfgenamen zouden zijn als ik op het moment van het doen van de giften zou overlijden. Bij het doen van de giften moet de vertegenwoordiger de regelingen en wensen zoals ik die in mijn testament heb omschreven in acht nemen en die niet met het doen van giften doorkruisen. De vertegenwoordiger is bevoegd mijn testament(en) in te zien [...]. Mijn gevolmachtigde heeft voor het doen van giften voorafgaande schriftelijke toestemming van de toezichthouder nodig."*

Geen schenkingstraditie, geen toestemming toezichthouder

Voor schenkingen door bewindvoerders bestaan spelregels die bekend staan als de *Aanbevelingen meerderjarigenbewind*. Hierin staan twee belangrijke bepalingen over het doen van schenkingen uit het vermogen onder bewind. Het mag in principe alleen als er een schenkingstraditie kan worden aangetoond. De 'rechthebbende' (in dit geval dus de moeder) moet vóór het wilsonbekwaam worden al aantoonbaar de gewoonte hebben gehad om schenkingen te doen. Daarnaast moet altijd minimaal € 30.000 van het liquide vermogen overblijven voor het geval er geld nodig is voor het welzijn van de rechthebbende. Bij zijn

afwijzing had de kantonrechter al verwezen naar de Aanbevelingen meerderjarigenbewind. Ook het Hof concludeert dat er geen sprake is van een schenkingstraditie, wat op zich al genoeg reden is om het verzoek af te wijzen. En zelfs áls er sprake is van bijzondere omstandigheden, is er altijd nog toestemming van de toezichthouder nodig – in dit geval de dochter en twee overige zonen van de vrouw. Die toestemming is er niet, mede omdat de twee zonen op grond van het testament maar de helft zouden ontvangen van een eventuele schenking. Daarnaast concludeert het Hof dat er niet alleen sprake is van een verstoorde relatie tussen de moeder en de twee overige zonen, maar ook tussen de dochter en de oudste zoon. Conclusie: ook in hoger beroep is het verzoek om een machtiging tot schenking 'niet toewijsbaar'. Geen schenking, dus.

*Met dank aan Van Ewijk Estate Planning. Overige bron:
uitspraken.rechtspraak.nl*

[Naar boven](#)

Hernieuwbare stroom op schema, maar netwerkcongestie struikelblok

Met COP29 in volle gang in Bakoe, hoofdstad van oliestaat Azerbeidzjan, is het zinvol terug te kijken naar hoe het staat met afspraken gemaakt op eerdere COP klimaatconferenties. Eén van de afspraken gemaakt tijdens COP 28, eind vorig jaar in Dubai, is dat alle landen in 2030 drie keer zoveel groene stroom moeten opwekken dan in 2022. De afspraken golden vooral zonne- en windenergie en in mindere mate stroom uit biomassa, waterkracht of geothermie. Deze doelstelling tot verdrievoudiging lijkt haalbaar. Volgens het Internationaal Energie Agentschap zijn de huidige concrete plannen wereldwijd nu al voldoende

om in het streefjaar 2,7 keer de in 2022 gerealiseerde hoeveelheid groene elektriciteit te genereren. Klimaatonderzoeker Professor Detlef van Vuuren (Planbureau voor de Leefomgeving PBL en Universiteit Utrecht) verwacht dan ook dat de doelstelling gehaald wordt, maar relativeert: "Het is eigenlijk helemaal niet zo'n ambitieus doel." Vorig jaar was al duidelijk dat met name de opmars van zonnepanelen en windmolens onstuitbaar is, mede dankzij het zelfversterkende effect van snel dalende kosten voor de fabricage en installatie.

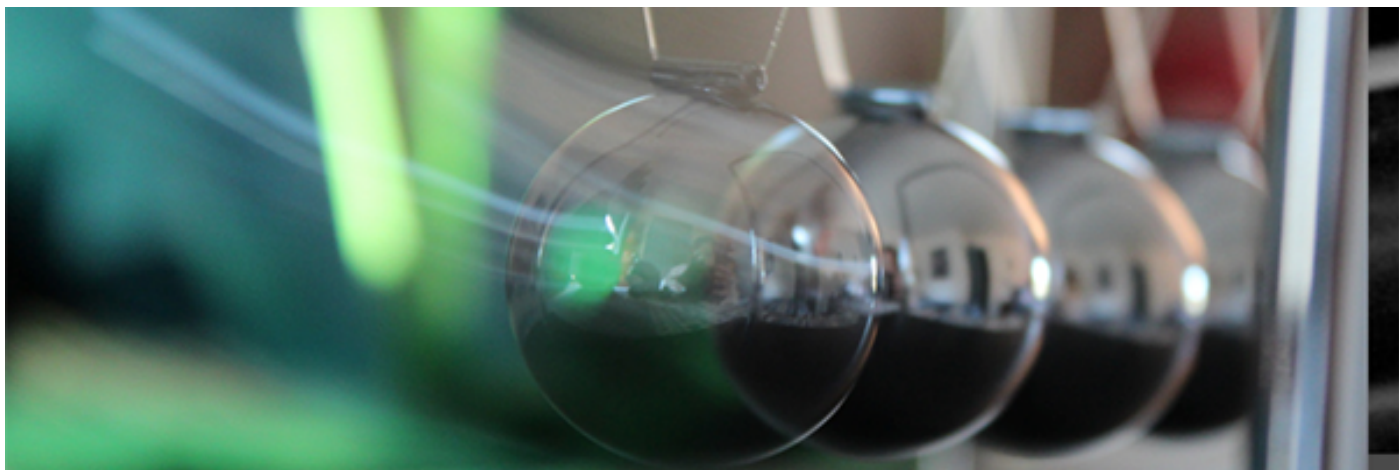
Overvolle stroomnetten

Voor zonne-energie geldt dat de inmiddels gerealiseerde capaciteit vóórligt op eerdere prognoses. Vooral in China verloopt de overstap op zonne-energie razendsnel. Van alle nieuw geïnstalleerde panelen wereldwijd werd vorig jaar de helft gerealiseerd op Chinese bodem. En in de periode januari tot en met september van dit jaar plaatste de volksrepubliek alweer meer panelen dan Duitsland, Frankrijk, Italië en Spanje samen. Het IEA verwacht de komende jaren meer dan een verdubbeling van hernieuwbare energiebronnen. Op zich lijkt de target voor 2030 dus absoluut haalbaar. Er is maar één probleem, dat zich in Nederland al flink laat gelden. De bestaande elektriciteitsnetwerken zijn overvol. Dat geldt zelfs voor China, het land waarin alles zoveel sneller lijkt te kunnen. Het IEA hamert daarom op de noodzaak om wereldwijd grootschalig te investeren in uitbreiding en verzwaren van het stroomnet. Volgens het meest recente IEA-scenario moeten er 25 miljoen kilometer extra of verzwaarde kabels bijkomen, een afstand die gelijk staat aan 626 keer de aarde rond. Het IEA adviseert landen om het verlenen van vergunningen te stroomlijnen en te versnellen. Daarnaast is er grote behoefte aan grote batterijsystemen om tijdelijk overtollige groene stroom op te slaan. Bij veel wind en/of zon is het aanbod nu al vaak groter dan consumenten verbruiken.

Bronnen: iea.org, nos.nl, pbl.nl

[Naar boven](#)

Ook Hof bestraft dubbelspel financieel adviseur

Onlangs moest het Gerechtshof 's-Hertogenbosch zich in hoger beroep buigen over een zaak waarin geen van beide partijen helemaal zuiver op de graat zijn. Uiteindelijk 'wint' de minst schuldige partij. Het ging om een man die samen met een andere neef in het levenstestament van zijn tante was benoemd tot gevolmachtigde. Allebei waren ze tevens aangewezen als vereffenaars in het testament van de oude dame. Vlak voor haar overlijden wilde de eerste neef nog even snel de woning van tante verkopen aan zichzelf. Maar de notaris die de verkoop moest regelen wilde niet meewerken en wees de neef op een bepaling in het levenstestament van tante. Deze verbodde de gevolmachtigden om namens haar op te treden met zichzelf als tweede partij. Een dergelijk verbod op 'Selbsteintritt' is vrij normaal in een levenstestament en bedoeld om belangenverstrengeling te voorkomen. Zonder aanvullend waarderapport van een erkend en onafhankelijk taxateur én een verklaring voor het grote verschil tussen de WOZ-waarde en de veel lagere verkoopprijs, kon de notaris de koop niet begeleiden. Maar de neven hadden haast, want tante lag op sterven. De adviseur had wel een oplossing.

Afspraak blijkt geen afspraak

Het plan was als volgt. De neef zou de woning verkopen aan de adviseur voor € 205.000, een prijs ver beneden de WOZ-waarde. De afspraak was dat de adviseur na het overlijden van tante (als het levenstestament niet meer van kracht was) de woning zou overdragen aan de neef en zijn vrouw. De adviseur betaalde de koopsom met als omschrijving 'lening'. Voor het bedrag is ook een leningsovereenkomst gesloten en ondertekend door beide partijen. Twee maanden later verkocht de adviseur de woning echter aan een derde partij voor bijna drie ton. Toen de neef hem hierover aansprak, ontkende de adviseur akkoord te zijn gegaan met de afgesproken constructie. Hij had de woning gewoon gekocht en kon ermee doen wat hij wilde. De neef stapte naar de rechter. Ondanks de verhulde aard van de afspraak wist hij de Rechtbank in Middelburg ervan te overtuigen dat deze echt was gemaakt. De adviseur moest

de neef bijna € 299.000 ('leningsbedrag' plus winst) betalen, te vermeerderen met wettelijke rente. Ook werd de adviseur veroordeeld tot betaling van de incassokosten én de proceskosten. Daartegen ging hij in beroep.

Overeenkomst van lastgeving

Cruciaal in deze zaak is de bewijsvoering. Het Hof duikt daarom in de brij van feiten, vorderingen en tegenvorderingen. Om net als de Rechtbank tot de conclusie te komen dat er inderdaad tussen de neef en de adviseur sprake was van een 'overeenkomst van lastgeving'. Daarbij verplicht de ene partij (de 'lasthebber' = de adviseur) zich jegens de andere partij (de 'lastgever' = de neef) om één of meer rechtshandelingen te verrichten. Door de woning niet, zoals afgesproken, te leveren aan de neef en zijn vrouw maar aan derden te verkopen, is nakoming van deze overeenkomst van lastgeving niet meer mogelijk. Daaruit volgt dat de tekortschietende adviseur verplicht is de schade te vergoeden die de neef heeft geleden. Deze mocht redelijkerwijs verwachten dat de adviseur hem binnen korte tijd na de aankoop op zijn naam de woning zou doorleveren. Had de adviseur dit gedaan, dan was het vermogen van de neef toegenomen met de reële waarde van de woning, door het Hof gelijkgesteld aan de gerealiseerde verkoopprijs van € 299.500. Na aftrek van de verkoopkosten blijft een bedrag over van € 298.959,82, dat de adviseur moet betalen aan de neef, vermeerderd met wettelijke rente over iets meer dan tweeënhalf jaar. Ook moet de adviseur de proceskosten betalen, plus nog eens meer dan tienduizend euro vergoeding voor de advocatenkosten die de neef moest maken om zijn recht te halen. Té slim willen zijn is dus niet altijd erg slim.

*Met dank aan Van Ewijk Estate Planning. Overige bron:
uitspraken.rechtspraak.nl*

[Naar boven](#)

Steeds meer Nederlanders willen zelf iets doen tegen klimaatverandering

Aan de vooravond van de Nationale Klimaatweek 2024 (11 t/m 17 november) verscheen de jaarlijkse *Publieksmonitor Klimaat en Energie*. In opdracht van het Ministerie van Klimaat en Groene Groei bracht onderzoeksbureau Motivaction kennis, houding en gedrag van Nederlanders in kaart met betrekking tot de klimaatcrisis en energietransitie. De resultaten zijn gebaseerd op twee representatieve steekproeven onder in totaal 2.719 Nederlanders tussen de 16 en de 80. Belangrijkste beeld dat oprijst uit het uitgebreide rapport (140 pagina's) is dat van gestage vooruitgang. Nederlanders voelen zich steeds gemotiveerder om klimaatvriendelijke keuzes te maken. Daarin zien zij echter wel een leidende rol weggelegd voor de overheid en het bedrijfsleven.

De overheid moet voorgaan

De publieksmonitor begint met een relativerende conclusie. Thema's als klimaat, milieu en natuur leven zeker onder de burgers, maar onderwerpen als wonen, gezondheidszorg, ouderen en immigratie/integratie zijn voor veel mensen belangrijker. Toch maakt een kleine meerderheid zich wel degelijk zorgen om het klimaat en de wereld die onze kinderen erven. Vier op de tien ondervraagden denken dat het nog niet te laat is om de problemen aan te pakken, tegen twee op de tien die daar niet meer in geloven. Opvallend is ook dat het aandeel duurzame energie in de totale mix wordt geschat op 34%, terwijl dit in werkelijkheid maar 17% is. Overigens ervaart slechts één op de tien Nederlanders veranderingen in hun directe omgeving als gevolg van de energietransitie. Een andere conclusie is dat Nederlanders hun eigen klimaatprestaties overschatten in relatie tot de rol van de overheid en bedrijven. Iets meer dan de helft steunt overheidsmaatregelen tegen de klimaatverandering; slechts één op de tien is daartegen. Op de vraag 'wie moet betalen' wijzen de meeste respondenten vooral richting grote bedrijven volgens het principe 'de vervuiler betaalt'. De helft van alle Nederlanders staat positief tegenover financiële maatregelen van de overheid. Voor het belonen van klimaatvriendelijk gedrag is nu een meerderheid van 52% (was vorig jaar nog

47%).

Motivatie medeburgers onderschat

Slechts een vijfde van alle geënquêteerden weet dat Nederland groene waterstof gaat importeren en investeert in een transportnetwerk voor waterstof. De helft vindt dit een goed idee, tegenover slechts een derde die voor overheidsinvesteringen is in kernenergie. Motivaction onderzocht ook de persoonlijke betrokkenheid van de deelnemers aan de enquête. Voor een kwart staan 'ecologische' waarden (klimaat, milieu, natuur) in de top-3 van overwegingen die meetellen bij persoonlijke keuzes. Vier van de tien noemen zichzelf 'gemotiveerd tot zeer gemotiveerd' tot het maken van klimaatvriendelijke keuzes, tegen twee op de tien die dit totaal niet zijn. Verrassend is dat mensen de motivatie en inzet van anderen zwaar onderschatten. Zij denken dat maar 10% (ook) gemotiveerd is om iets te doen voor het klimaat. Dit is mogelijk een verklaring waarom niet méér mensen zich actief inzetten. Als mensen denken dat 'anderen het ook niet doen', zijn ze minder geneigd om zelf in actie te komen. De monitor signaleert verder dat Nederlanders in 2024 minder dan in de jaren daarvoor deden aan verduurzaming van hun huis in de vorm van isolatie, zonnepanelen, radiatorfolie en vergelijkbare maatregelen. De opstellers vermoeden dat dit komt doordat het schrik-effect voorbij is van de energiecrisis en de daarmee gepaard gaande hoge gas- en stroomprijzen. Positief is dat Nederlanders en masse afval scheiden en LED-lampen gebruiken. Driekwart meldt ook niet meer dagelijks vlees te eten. Wat wél stagneert is de overstap op dure maatregelen als warmtepompen en zonneboilers. Er is dus nog veel potentie voor verdere verduurzaming.

Bronnen: duurzaamnieuws.nl, motivaction.nl, open.overheid.nl

[Naar boven](#)

IVM Caring Capital: beleid alert aanpassen, met behoud van identiteit

Serie. Het beleggingsbeleid van IVM Caring Capital in de praktijk

door Maarten Friederich, namens het Investment Committee van IVM Caring Capital

Direct anticiperen

In de nieuwe realiteit waarin Trump weer president is van de VS, wordt het nóg moeilijker om te komen tot wereldwijd bindende afspraken om de klimaatverandering een halt toe te roepen. Soms lijkt het wel of de energietransitie tot mislukken gedoemd is en we afstevenen op het gevreesde omslagpunt, waarna de klimaatverandering onomkeerbaar is en de aarde onbewoonbaar wordt, zoals Stephen Hawking voorzag. Maar grote transitieën verlopen zelden in een rechte lijn en de energietransitie is hierop geen uitzondering. Waar sommige fossiele energieproducenten en politici zich terugtrekken, maken anderen juist stappen voorwaarts. Zo ook IVM Caring Capital. Wanneer de omstandigheden dit noodzakelijk maken en er minder risico's moeten worden genomen, passen wij de portefeuilles aan. Daarom verruilden we een aantal individuele en specifieke aandelenposities voor een breed gespreide aandelenbelegging in de vorm van een ETF (Exchange Traded Fund, ook wel indextracker genoemd). Dit doen we om bedrijfsspecifieke risico's -vooral in de energietransitie- te verkleinen.

WisdomTree Global Sustainable Equity ETF

De keuze viel niet op zomaar op een ETF, maar op een fonds dat pas enkele maanden bestaat: het WisdomTree Global Sustainable Equity ETF. Het fonds is ontwikkeld door WisdomTree, een pionier op het gebied van innovatieve beursgenoteerde beleggingsproducten. De portefeuille wordt samengesteld in samenwerking met Irish Life Investment Managers (ILIM), een Ierse vermogensbeheerder met € 50 miljard aan duurzame beleggingsstrategieën onder beheer. Het uitgangspunt van de portefeuille is een wereldwijde index van Solactive van 1.500 bedrijven. Solactive is een vooraanstaand Duits bedrijf op

het gebied van duurzame indices. Een andere index van Solactive gebruikt IVM Caring Capital al als benchmark voor de groene obligatieportefeuille. Na een eerste schifting op basis van schadelijke activiteiten, controversieel gedrag en een uitsluitingenlijst van ILIM die vergelijkbaar is met die van IVM Caring Capital, resteren er circa 1.350 ondernemingen. Vervolgens vindt er een beoordeling plaats op basis van verschillende duurzame kenmerken zoals: schadelijkheid ('Do Not Significant Harm'), bestuur (good governance), milieu- en sociale doelstellingen en de EU-taxonomie. Dit laatste is een classificatiesysteem waarin wordt aangegeven welke economische activiteiten als duurzaam worden beschouwd.

Selectie op duurzame selectie

Bij de boven beschreven eerste selectierondes valt een groot gedeelte van de moederindex af. Vervolgens worden de overgebleven ondernemingen beoordeeld op een positieve bijdrage aan minimaal één van de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen (*Sustainable Development Goals*, SDG) van de Verenigde Naties. Nadat opnieuw veel bedrijven zijn afgevallen, wordt op basis van de resterende groep een portefeuille samengesteld met een zo hoog mogelijke SDG- en EU-taxonomie gerelateerde omzet. Verdere selectiecriteria betreffen een evenwichtige verdeling tussen de vier duurzame pijlers (klimaatactie, circulaire economie, gezond ecosysteem en sociaal beleid), verwijdering van ongewenste exposure en een gebalanceerde verdeling over andere factoren, zoals landen, sectoren en marktkapitalisatie. Wat resteert is de uiteindelijke fondsportefeuille van ongeveer 100 aandelen, die voldoen aan de hoogst haalbare duurzaamheidskwalificatie volgens de Europese richtlijnen van de *Sustainable Finance Disclosure Regulation* (SFDR). Een aantal grote posities in dit fonds zijn o.a.: NVIDIA, Apple, Microsoft, IBM, Super Micro Computer, Gilead Sciences, Cisco Systems, Schneider Electric, Bristol-Myers Squibb, Eli Lilly en Danone. Er zijn nog maar weinig aandelen-ETFs met de genoemde kwalificaties.

[Naar boven](#)

Heeft u tips, vragen of opmerkingen laat het ons weten.

Telefoon [+31 23 531 01 85](tel:+31235310185) Bereikbaar op werkdagen van 9.00 tot 17.00 uur.

